

Marcel Proust, l'escriptor farcit de cotó fluix

Els germans Robert i Marcel Proust. L. FOSCHINI / MONDADORI

L'ABRIC DE PROUST
LORENZA FOSCHINI
S'EDICIONS
TRADUCCIÓ
DE LAURACALVO
VALDIVIESO
126 PÀG. / 13,90 €

nant, refinat i culte, aparentment arrogant, misogin i autoritari, aficionat al secret i a les coses ocultes”, el llibre vira ràpidament cap a la relació entre Marcel i el seu germà Robert. Un dels passatges més impressionants és el del casament entre el futur cirurgià i Marthe Dubois-Amiot. En aquells moments, Marcel tenia 32 anys, i en quedaven quatre perquè comencés a escriure la seva obra mestra: “El migdia del 2 de febrer del 1903 a l'església de Saint-Augustin, Marcel, tapat de cap a peus de forma exagerada, s'hi va presentar per complir amb el seu doble paper de testimoni i de *garçon d'honneur*. No havia dormit en tres nits, i el seu aspecte era terrible. Portava el jaqué cobert per un edredó fet de jerseis sobre els quals s'havia posat tres abrics. El pit i el coll se'ls havia farcit amb cotó fluix que li sortia a flocs del coll de la camisa”. Divuit anys després, l'escriptor posava punt final a les més de 2.000 pàgines d'una de les obres mestres del segle XX. Viví tancat a l'habitació, malalt, omplint quaderns frenèticament, perseguit per la mort.

El 1935, just després del traspàs de Robert, Guérin va descobrir de casualitat que en una llibreria del *faubourg* Saint-Honoré hi acabaven d'arribar els mobles del “senyor Marcel”. Marthe Dubois-Amiot, la vídua, se'n desfeia perquè havia de deixar el pis. D'aquesta manera tan peculiar es va salvar l'escriptor de Proust. Guérin havia pogut comprovar anteriorment que el matrimoni havia cremat part de les cartes, quaderns i notes que havia deixat Marcel. “Els hereus i les famílies [...] s'arroguen el dret d'eliminar rastres i testimonis preciosos”, reflexiona el col·leccionista. Estaven decidits a esborrar l'homosexualitat de l'escriptor: de fora de la *recherche*, però també de *Le temps retrouvé*, que seria publicat el 1927, cinc anys després de la seva mort.

És una llàstima que la correcció poc encertada del volum deixi tantes errades: “va demanar-li” (p. 18), “llúdrria” (p. 19), “contínuamente” (p. 21), “dedicatòries” (p. 53) “digue'm-ho així” (p. 47). N'hem comptat ben bé unes quaranta. ❖

ELS CLÀSSICS

Un regal per a l'Alicia

LAURA SERRA

Lewis Carroll –vaja, Charles Lutwidge Dodgson (1832-1898)– era un sacerdot anglicà, matemàtic i escriptor. La descoberta de la fotografia el va desviar del *recte* camí de la moral calvinista i el va fer endinsar, llodriguera avall, en la recerca de la bellesa i la perfecció. Li agradava retratar noietes menors d'edat. Aquest detall biogràfic –potser només una curiositat, potser una veritable ombra en la seva vida– ve a tomb per explicar l'origen d'*Alicia al país de les meravelles*. El professor va escriure-la per *encàrrec* d'una de les tres filles del rector del *college* on impartia classe, la seva preferida, l'Alice Liddell. Carroll havia fet una excursió amb les tres germanes i els havia explicat una història que les havia al·lucinat. Com a regal, la va escriure, hi va fer il·lustracions –perquè “¿de què serveix un llibre sense dibuixos ni diàlegs?”, com diu l'Alicia de ficció en arrencar la novel·la– i la va acabar entregant a un editor el 1865. L'obra, una aventura tan absurda com suggeridora, amb una estructura episòdica i personatges fantàstics i de caràcter fort, assoliria un èxit universal. Les anàlisis crítiques han observat que Carroll hi va fer una sàtira encoberta de personatges de l'època, una crítica a l'educació, la política i la societat victoriana. Ep! Un conill blanc? “Óndia, óndia, arribarà massa tard”. ❖

ALÍCIA AL PAÍS DE LES MERAVELLES
LEWIS CARROLL
TRAD. DE SALVADOR OLIVA
160 PÀG. / 9,95 €
(DIUMENGE, AMBLARA)

JORDI NOPCA

L'abric de Proust és un petit text assagístic dedicat a la persona –no pas a l'obra– de Marcel Proust. Anys després d'haver traduït un recull de fragments inèdits de la *recherche*, la periodista Lorenza Foschini (Nàpols, 1949) va entrevistar Piero Tosi, dissenyador de vestuari de Luchino Visconti. El director tenia al cap adaptat al cinema l'obra de Proust, i va enviar Tosi a París per parlar amb familiars i localitzar alguns dels escenaris que trepitgen els per-

sonatges del llibre. Així va arribar fins a Jacques Guérin, que a més de ser l'amo d'una fàbrica de perfums es va dedicar durant dècades a col·leccionar manuscrits, mobiliari i fins i tot roba que hagués estat de l'escriptor. “Va treure un abric, d'una llana gairebé negra, de color gris fosc, folrat de llúdriga”, explica el dissenyador a Foschini sobre el moment en què el col·leccionista es decideix a ensenyar-li el desgavellat abric de Proust. El lector pot observar-lo en diverses de les fotografies incloses en el volum. A més de ser un homenatge al desaparegut Guérin (“home fasci-

L'APARADOR

ARA

FICCIÓ

La soledad de la compasión
JEAN GIONO
Editorial Elba

Fins ara l'editorial barcelonina Elba havia publicat una col·lecció impecable d'assajos sobre art (d'autors com ara Brandi, Frémon, Sylvester i Moore), i també correspondències i algun dels esplèndids llibres de viatges de Patrick Leigh Fermor. Ara comença col·lecció de ficció amb un *Historias de Manhattan* de Louis Auchincloss i *La soledad de la compasión* de Jean Giono. Aquest últim reuneix vint narracions sobre la vida rural a Provença.

El cavaller del lleó
CHRÉTIEN DE TROYES
Quaderns Crema

FICCIÓ

La mort del senyor que protegeix Luna font meravellosa inicia les peripècies d'*El cavaller del lleó*, una novel·la en què el narrador xampanyès Chrétien de Troyes continua, aquest cop amb el protagonisme d'Ivany, les aventures dels cavallers de la Taula Rodona de la mítica cort del rei Artús. El llibre, traduït per Meritxell Simó, acaba de ser reeditat a la col·lecció de butxaca de Quaderns Crema, juntament amb títols de Maria de França, Pessoa i Tolstoi.

Fragments d'una pedra
SANTI BORRELL GIRÓ
Edicions de Pedra

POESIA

Tres anys després de publicar el seu primer llibre de poemes, *Els dies a les mans*, Santi Borrell presenta *Fragments d'una pedra*. La seixantena de textos que inclou van ser escrits entre el 2004 i el 2010. Hi predomina el to narratiu, la introspecció i l'anàfora. De tant en tant, ofereix algun text breu d'impacte: “No es pot distingir el bé del mal. / El bé i el mal busquen el mateix. / Busquen la destrucció de l'altre. / És a dir, la perfecció del mal” (*Editorial*).